

Reportatge | Text: Ada Castells

CRÍTICS

CRITICATS

Vicens Vives publica un 'Panorama crític de la literatura catalana' en sis volums. El primer el dediquen al segle XIX, sota la direcció d'Enric Cassany

JOSEP LOSADA

Podríem dir que el professor Enric Cassany, de la Universitat Autònoma de Barcelona, acaba d'assolir un màster en la pràctica de l'anar il·luminant. Ho ha fet dirigint el volum dedicat al segle XIX del *Panorama crític de la literatura catalana*, un llibre que havia de tenir 600 pàgines i n'ha acabat tenint 300. Aquest és el primer de sis volums que neixen amb vocació didàctica i es dirigeixen no només als estudiants i als professors sinó al lector culte aficionat a la literatura. Per això s'ha demanat als seus autors que fossin clars i, si és que això és possible, objectius. Es tracta de donar un estat de la qüestió de la literatura catalana de l'Edat Mitjana fins a l'actualitat, a partir de la producció crítica que s'ha generat, sobretot, en els últims 50 anys.

A finals d'estiu sortirà el primer volum dedicat al segle XX i, a finals d'any, el segon. Tots dos estan dirigits per Enric Bou, de la Brown University. Al llarg del 2010 sortiran els tres volums restants. Seran dos dedicats a la

literatura medieval, a càrrec d'Albert Hauf, de la Universitat de València, i un del segle XVI al XIII, a càrrec d'Albert Rossich, de la Universitat de Girona.

Tot plegat s'ha generat per una iniciativa d'Antoni Mari, que, com a creador, trobava a faltar un estudi de la crítica literària al llarg del temps. "Què s'havia dit de Lluïl i de Ferrater?", es preguntava Mari, convençut de les paraules de T.S. Eliot quan deia que tots els poetes contemporanis eren crítics respecte a la tradició. Ara aquests volums "aportaran una tria de les interpretacions més bones de cadascun dels temes", segons Paco Antón, director literari de Vicens Vives.

Un cànon canònic

Com és lògic, aquesta cartografia crítica topa amb el problema sempre polèmic del cànon i s'empara amb la tradició per resoldre'l. Així, de Verdguer es detecta una infinita massa crítica i, per tant, se li dedica tot un capítol en el volum del segle XIX. En canvi, dels autors que no van ser tan estudiats se n'assenyala el buit i, segons Enric Bou, això és bo perquè es convida a què els estudis se centrin

en aquests grans desconeguts i no pas en les patums de sempre.

Cassany reconeix que el volum li ha portat molta feina perquè "els especialistes són com els criminals de sèrie B, quan els contractes ja no t'els pots treure de sobre". De tota manera, també té lloances per a un equip format, entre d'altres, per Rosa Cabré, de la Universitat de Barcelona, que parla de Narcís Oller; Xavier Vall, de l'Autònoma, que es dedica als anys del realisme i del naturalisme i a l'obra d'Àngel Guimerà; i Joaquim Molas, de la UB, que tracta de la poesia. Cassany explica que "alguns d'aquests titulars no tindrien reserva" per mostrar fins a quin punt són els especialistes escaients, encara que l'afirmació no deixi de ser terrorífica.

Tal com explica el professor Bou, es tracta de fer "una radiografia del que s'ha opinat" i no pas una història de la literatura catalana, que ja n'hi ha. Així el volum ens permet tenir a mà què van escriure Carles Riba, Marià Manent J.V. Foix i Josep M. de Sagarra sobre el seu col·lega Verdguer o tot el que es va arribar a dir d'Àngel Guimerà, que era molt més del que es va arribar a dir mai de Josep Robrenyo. És just? Aquest

Albert Hauf, Albert Rossich, Enric Cassany i Enric Bou han estat els professors encarregats de dirigir els sis volums de la panoràmica

no és el lloc per discernir-ho, diuen els implicats en aquest projecte. El paper d'aquests volums és assenyalar què va passar. Per deixar-ho clar i equilibrar oblidats i magnificències, cada capítol compta amb una introducció explicativa i una bibliografia per qui vulgui aprofundir en la qüestió, tot i que Cassany adverteix que no ha pogut ser exhaustiva per raons d'espai. Recordem la llima de 600 a 300 pàgines.

Omplir un buit

Albert Rossich recorda que no hi ha precedents en la nostra literatura d'una obra com aquesta. Es podria comparar a la *Historia y crítica de la literatura española*, del Francisco Rico, o a la *Letteratura italiana*, d'Alberto Asor Rosa. L'objectiu ha estat "descriure l'estat actual de les recerques pel que fa als temes més rellevants de la nostra història literària, destacar les aportacions recents que han fet avançar la comprensió de les obres literàries que la integren i mostrar quins són els buits que s'han de superar". Vaja, mirar com tenim aquesta literatura que, malgrat els entrebancs, sempre ha estat donant fruits més o menys saborosos. ✨